

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

від 13 липня 2018 року

м. Хмельницький

№29-р/к

справа №02-06/03-18

*Про порушення законодавства
про захист економічної
конкуренції*

Хмельницьким обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) здійснено розгляд звернення голови правління ПрАТ «Шепетівське автотранспортне підприємство 16807» Савчука Р. В. від 01.11.2017 р. (Вх. №01-16/22), щодо можливих порушень законодавства про захист економічної конкуренції в діях Хмельницької обласної державної адміністрації Департаменту економічного розвитку, промисловості та інфраструктури (далі – Департамент) стосовно необґрунтованого встановлення умови, зокрема, кількості 20 місць для сидіння, участі у конкурсі на визначення автомобільного перевізника на міжміських автобусних маршрутах загального користування №9 «Шепетівка – Полонне», №10 «Шепетівка – Полонне» та №11 «Шепетівка – Полонне», що обмежує його право на участь у даному конкурсі так, як у автобусах заявника наявна кількість 19 місць для сидіння.

За результатами розгляду вищевказаного звернення Адміністративною колегією Відділення було розпочато розгляд справи №02-06/03-18 відносно Департаменту.

За результати розгляду справи №02-06/03-18 дії Департаменту визнано порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів влади, що можуть призвести до обмеження конкуренції

Департамент зобов'язано вжити заходи щодо припинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентними діями органів влади, що можуть призвести до обмеження конкуренції шляхом встановлення умов конкурсу, щодо кількості місць для сидіння відповідно до вимог статі 44 Закону України «Про автомобільний транспорт» та Порядку визначення класу комфортності автобусів, сфери їхнього використання за видами сполучення та режимами руху.

Адміністративна колегія Відділення розглянувши матеріали справи №02-06/03-18 про порушення Хмельницькою обласною державною адміністрацією в особі Департаменту економічного розвитку та промисловості законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентними діями органів влади, що можуть призвести до обмеження конкуренції (далі – Справа), та подання з попередніми висновками у справі 02-06/03-18 від 21.06.2018 року №10/72-03/52 - п, за участю уповноважених представників директора Департаменту економічного розвитку та промисловості Хмельницької обласної державної адміністрації Гриневича Юрія Валентиновича та головного спеціаліста – юрисконсульта відділу з питань персоналу та організаційно –

правової роботи Департаменту економічного розвитку та промисловості Хмельницької обласної державної адміністрації Гонтківського Михайла Вікторовича.

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії.

- (1) Розглянуто звернення голови правління ПрАТ «Шепетівське автотранспортне підприємство 16807» Савчука Р. В. від 01.11.2017 р. (Вх. №01-16/22) (далі – Заявник) щодо можливих порушень законодавства про захист економічної конкуренції стосовно необґрунтованого встановлення умови, зокрема, кількості 20 місць для сидіння, участі у конкурсі на визначення автомобільного перевізника на міжміських автобусних маршрутах загального користування №9 «Шепетівка – Полонне», №10 «Шепетівка – Полонне» та №11 «Шепетівка – Полонне», що обмежує його право на участь у даному конкурсі так, як у автобусах заявника наявна кількість 19 місць для сидіння.
- (2) Отримано Доручення Голови Антимонопольного комітету України від 11.11.2017 року за №13-01/418 Відділення уповноважене на проведення дослідження з питань дотримання Хмельницькою обласною державною адміністрацією (далі – Хмельницька ОДА) вимог законодавства про захист економічної конкуренції під час організації та проведення конкурсів на визначення автомобільного перевізника на міжміських автобусних маршрутах загального користування №9 «Шепетівка – Полонне», №10 «Шепетівка – Полонне» та №11 «Шепетівка – Полонне».
- (3) Розпорядженням адміністративної колегії Хмельницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі - адміністративна колегія Відділення) від 30 січня 2018 року №4-рп/к розпочато розгляд справи №02-06/03-18 за наявністю ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів влади, що можуть призвести до обмеження конкуренції.
- (4) Під час розгляду Справи Відділенням було направлено ряд вимог про надання інформації до Департаменту.
- (5) З метою отримання роз'яснень листом від 23.03.2018 №01-23/10-809 Відділення звернулось до Антимонопольного комітету України з проханням отримати інформацію від Міністерства інфраструктури України.
- (6) Листами від 21.06.2018 року № 72-02/1368 та № 72-02/1369 Департаменту та Заявнику було направлено Подання з попередніми висновками у справі від 21.06.2018 року № 72-03/52 – п.

2. Відповідач.

- (7) Відповідачем у Справі (далі - Відповідач) є:
  - (а) центральний орган виконавчої влади Хмельницька обласна державна адміністрація в особі Департаменту економічного розвитку та промисловості (майдан Незалежності, Будинки рад, м. Хмельницький, 29005, Код ЄДРПОУ 39924423) (далі – Департамент).

3. Обставини справи.

- (8) Під час розгляду Справи Відділенням встановлено наступне.
- (9) Організатором перевезень пасажирів на міжміських внутрішньообласних автобусних маршрутах загального користування, що не виходять за межі Хмельницької області є Хмельницька обласна державна адміністрація.
- (10) Відповідно до статті 5 Закону України «Про автомобільний транспорт» основним завданням державного регулювання та контролю у сфері автомобільного транспорту є створення умов безпечного, якісного й ефективного перевезення пасажирів та вантажів, надання додаткових транспортних послуг.
- (11) Державне регулювання та контроль у сфері автомобільного транспорту спрямовані на:
- забезпечення балансу інтересів держави, органів місцевого самоврядування, користувачів транспортних послуг та підприємств, установ, організацій, інших юридичних та фізичних осіб - суб'єктів господарювання на автомобільному транспорті незалежно від форм власності;
  - захист прав споживачів під час їх транспортного обслуговування;
  - захист національного ринку транспортних послуг та суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність у сфері автомобільного транспорту;
  - створення рівних умов для роботи всіх суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність у сфері автомобільного транспорту, обмеження монополізму та розвиток конкуренції.
- (12) Згідно із статтею 6 Закону України «Про автомобільний транспорт» обласні державні адміністрації формують у приміському та міжміському сполученні мережу автобусних маршрутів загального користування, що не виходять за межі території області, та здійснюють в межах своїх повноважень контроль за дотриманням законодавства у сфері автомобільного транспорту на відповідній території.
- (13) Відповідно до статті 7 Закону України «Про автомобільний транспорт» забезпечення організації пасажирських перевезень покладається, зокрема.
- а. на приміських автобусних маршрутах загального користування, що не виходять за межі території області (внутрішньообласні маршрути), - на обласні державні адміністрації;
  - б. на приміських автобусних маршрутах загального користування, що не виходять за межі району, - на районні державні адміністрації;
  - в. на міських автобусних маршрутах загального користування - на виконавчий орган сільської, селищної, міської ради відповідного населеного пункту.
- (14) Відповідно до статей 43 і 44 Закону України «Про автомобільний транспорт», визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування здійснюється виключно на конкурсних засадах і організація проведення конкурсу та визначення умов перевезень покладаються на органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.
- (15) Відповідно до положення про Департамент економічного розвитку, промисловості та інфраструктури Хмельницької обласної державної адміністрації затвердженого розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 30.07.2015 №346/2015-р Департамент є структурним підрозділом обласної державної адміністрації, та, у межах Хмельницької області, забезпечує виконання покладених на нього завдань з питань реалізації єдиної державно політики економічного і соціального розвитку,

цінової, інвестиційної, регіональної політики, зовнішньоекономічної політики і розвитку міжнародного регіонального співробітництва, державної політики у сфері торгівлі, державної політики з питань розвитку підприємництва, транспорту та інфраструктури.

- (16) Департамент відповідно до визначених повноважень окрім інших завдань здійснює підготовку пропозицій щодо вдосконалення маршрутної мережі міжміських та приміських автобусних маршрутів загального користування, проведення конкурсів з метою розвитку конкуренції на ринку пасажирських транспортних послуг та вибору на конкурсних засадах юридичних або фізичних осіб (автомобільних перевізників), які спроможні забезпечувати належну якість обслуговування перевезень пасажирів на автобусних маршрутах загального користування відповідно до вимог законодавства України.
- (17) Згідно із пунктом 10 Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.12.2008 № 1081, (далі – Порядок №1081) організатор затверджує умови конкурсу, в тому числі обов'язкові, відповідно до статті 44 Закону України «Про автомобільний транспорт». Крім обов'язкових умов організатор може затверджувати додаткові умови конкурсу (наявність у перевізника GPS-системи, встановленої на транспортних засобах, які пропонуються для роботи на автобусному маршруті, тощо).
- (18) Метою визначення автомобільного перевізника на конкурсних засадах є, також, створення конкурентного середовища (пункт 5 Порядок №1081).
- (19) Отже, з метою створення конкурентного середовища встановлені організатором умови, що стосуються відповідного об'єкту конкурсу обов'язково мають бути обґрунтовані у спосіб не заборонений чинним законодавством.
- (20) Для підготовки та проведення конкурсу органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування утворюють конкурсний комітет, до складу якого входять представники відповідних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, та територіальних органів Міністерства внутрішніх справ України, відповідальних за безпеку дорожнього руху, а також громадських організацій у сфері автомобільного транспорту.
- (21) У конкурсі на визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування можуть брати участь автомобільні перевізники, які мають ліцензію на той вид послуг, що виносять на конкурс, на законних підставах використовують у достатній кількості сертифіковані автобуси відповідного класу, відповідають вимогам, викладеним у статті 34 Закону України «Про автомобільний транспорт».
- (22) Згідно із пунктом 28 Порядок №1081 організатор або робочий орган публікує в друкованих засобах масової інформації не пізніше ніж за 30 календарних днів до початку конкурсу оголошення про конкурс (крім друкованих оголошення може бути розміщено також в інших засобах масової інформації), яке повинне містити таку інформацію: 1) найменування організатора та робочого органу; 2) порядковий номер та основні характеристики кожного об'єкта конкурсу: на міжміському маршруті - номер рейсу, початковий та кінцевий пункти маршруту, протяжність, час відправлення з кінцевих пунктів та прибуття до них, особливості періодичності виконання перевезень, рекомендовану кількість зірочок за параметрами

комфортності; на міському та приміському маршруті - номер маршруту, найменування кінцевих зупинок, кількість оборотних рейсів або кількість автобусів для забезпечення перевезень, режим руху та інтервал, особливості періодичності виконання перевезень (сезонний, у певні дні тижня тощо); 3) умови конкурсу; 4) порядок одержання необхідної інформації про об'єкт конкурсу; 5) кінцевий строк прийняття документів для участі в конкурсі; 6) найменування організації, режим її роботи та адреса, за якою подаються документи для участі в конкурсі; 7) місце та дата одержання бланків документів для участі в конкурсі; 8) місце, дата та час початку проведення засідання конкурсного комітету; 9) розмір плати за участь у конкурсі; 10) телефон для довідок (електронна адреса або адреса веб-сайту) з питань проведення конкурсу.

- (23) З аналізу вищевказаної норми закону, є очевидним, що законодавець чітко розмежовує яка інформація має міститись в оголошенні щодо міжміського маршруту та яка інформація має міститись щодо міського та приміського маршрутів.
- (24) У ході розгляду звернення встановлено що, 30 вересня 2017 року в обласній рекламно – інформаційній газеті «Пропозиція тижня» було надруковано інформацію про те, що Хмельницька ОДА (організатор конкурсу) оголошує конкурси з перевезення пасажирів в звичайному режимі руху на автобусних маршрутах загального користування за номерами маршрутів та рейсів у прямому та зворотному напрямках та умови їх проведення.
- (25) Здійснивши аналіз вищевказаного оголошення встановлено, що однією із умов проведення конкурсу, є встановлення кількості місць для сидіння від 20.
- (26) На вимогу Відділення стосовно обґрунтувань з приводу встановлення кількості місць для сидіння від 20 в умовах для участі у конкурсі з перевезення пасажирів в звичайному режимі руху на автобусних маршрутах загального користування по маршрутах «Шепетівка – Полонне» №1933-1, «Шепетівка – Полонне» №1933-2 та «Шепетівка – Полонне» №1933-3 Департаментом не надано.
- (27) Зокрема, листом від 03.01.2018 № 04.02-17/18 Департамент повідомив, що додаткових підтверджуючих документів з приводу встановлення кількості місць для сидіння від 20 в умовах конкурсів на визначення автомобільного перевізника на міжміських автобусних маршрутах загального користування №9 «Шепетівка – Полонне», №10 «Шепетівка – Полонне» та №11 «Шепетівка – Полонне», і актів обстеження пасажиропотоків на цих маршрутах не існує, оскільки це не передбачено чинним законодавством з питань транспорту.
- (28) Також, Департамент повідомив, що метою встановлення 20 місць для сидіння в умовах для участі у конкурсі на визначення автомобільного перевізника на міжміських автобусних маршрутах загального користування №9 «Шепетівка – Полонне», №10 «Шепетівка – Полонне» та №11 «Шепетівка – Полонне» є покращення якості пасажирських перевезень та унеможливлення використання на автобусних маршрутах загального користування переобладнаних транспортних засобів з вантажних транспортних засобів, як того вимагає положення статті 45 Закону України «Про автомобільний транспорт».
- (29) Таким чином Департамент встановлював умови конкурсу зокрема, кількості місць для сидіння виходячи з власних переконань, а не відповідно до вимог нормативно правових актів.
- (30) Відповідно до статі 44 Закону України «Про автомобільний транспорт» до обов'язкових умов конкурсу на перевезення пасажирів належать: визначена

органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування обґрунтована структура парку автобусів, що працюватимуть на маршруті загального користування, за пасажиромісткістю, класом, технічними та екологічними показниками.

- (31) Тобто, Департамент під час встановлення кількості місць для сидіння від 20 в умовах конкурсів на визначення автомобільного перевізника на міжміських автобусних маршрутах загального користування №9 «Шепетівка – Полонне», №10 «Шепетівка – Полонне» та №11 «Шепетівка – Полонне» не дотримувався вимог статті 44 Закону України «Про автомобільний транспорт» та Порядку, а тому кількість місць для сидіння від 20 в умовах вищевказаних конкурсів є необґрунтованою.
- (32) З метою отримання роз'яснень листом від 23.03.2018 №01-23/10-809 Відділення звернулось до Антимонопольного комітету України з проханням отримати інформацію від Міністерства інфраструктури України стосовно того яким чином організатор пасажирських перевезень на міжміських автобусних маршрутах загального користування має визначати та обґрунтовувати (відповідно до статті 44 Закону) таку обов'язкову умову конкурсу, як кількість місць для сидіння (пасажиромісткість) у транспортному засобі під час формування умов конкурсу, та що може включати в себе дане обґрунтування та які можливі способи (приклад) його практичного застосування.
- (33) Листом від №3898/25/10-18 від 17.04.2018 року Міністерство інфраструктури України повідомило, що Наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 12 квітня 2007 року №285, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 14 травня 2007 року за №499/13466, затверджено Порядок визначення класу комфортності автобусів, сфери їхнього використання за видами сполучення та режимами руху (далі – Порядок).
- (34) Порядок установлює вимоги до параметрів комфортності автобусів, процедуру визначення їх класу комфортності та сферу їхнього використання за видами сполучень та режимами руху.
- (35) Відповідно до пункту 1.2 Порядку його вимоги застосовуються при організації перевезень на автобусних маршрутах загального користування.
- (36) Згідно із пунктом 1.3 Порядку класифікація автобусів за комфортністю є добровільною процедурою для виробників автобусів та автомобільних перевізників, які використовують автобуси для перевезення пасажирів, а вимоги щодо сфери використання автобусів за видами сполучень та режимами руху є обов'язковими при організації пасажирських перевезень на автобусних маршрутах загального користування.
- (37) Так, у таблиці 2 до пункту 7 Порядку визначено показники та вимоги транспортних засобів, зокрема за пасажиромісткістю, які повинні використовуватись на автобусних маршрутах за видами сполучень та видами перевезень.
- (38) Враховуючи викладене, організатори перевезень під час встановлення вимог до структури парку автобусів, що будуть використовуватись на автобусних маршрутах загального користування, повинні керуватись вимогами Порядку.
- (39) Таким чином, встановлена умова на участь у конкурсі, зокрема, кількості від 20 місць для сидіння, без будь якого обґрунтування призводить до обмеження кількості потенційних учасників конкурсу так, як подані пропозиції із меншою кількістю

місце для сидіння у транспортних засобах перевізника (претендента) на участь у конкурсі не відповідатимуть умовам конкурсу та комісією будуть відхилені.

- (40) На даний час перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування в Хмельницькій області здійснюють близько 350 суб'єктів господарювання, які мають у наявності транспортні засоби з різною кількістю місць для сидіння. Частина може виявити бажання прийняти участь у конкурсах з перевезення пасажирів на міжміських внутрішньообласних автобусних маршрутах загального користування, що не виходять за межі Хмельницької області, при цьому не виключається можливість участі у конкурсах суб'єктів господарювання із сусідніх областей.
- (41) Тому, в результаті таких дій Хмельницької обласної державної адміністрації в особі Департаменту економічного розвитку та промисловості було звужено кількість потенційних суб'єктів господарювання – перевізників, які могли виявити бажання прийняти участь у конкурсі по згаданому об'єкту, що могло призвести до обмеження конкуренції під час проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусних маршрутах.

4. Кваліфікація порушення Відповідача конкурентного законодавства

- (42) Відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (43) Відповідно до пункту 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.

5. Заперечення Відповідача та їх спростування

- (44) На подання з попередніми висновками у справі, яке було надіслано стороні у справі, Заявник зауважень та пропозицій по суті справи не надав.
- (45) На подання з попередніми висновками у справі, яке було надіслано стороні у справі Департамент листом від 09.07.2018 року № 0402 - 1536/18 повідомив, що пропозиції Хмельницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України будуть враховані в подальшій роботі, а робочому органу буде доведено обов'язковість виконання вимог Закону України «Про автомобільний транспорт» та Порядку визначення класу комфортності автобусів, сфери їхнього використання за видами сполучення та режимами руху.

6. Остаточні висновки Відділення

- (46) Таким чином, доказами, зібраними у справі, доводиться висновок Відділення про те, що дії Відповідача, які полягали у:

- необґрунтованому встановленні умови участі у конкурсі на визначення автомобільного перевізника на міжміських автобусних маршрутах загального користування №9 «Шепетівка – Полонне», №10 «Шепетівка – Полонне» та №11 «Шепетівка – Полонне», зокрема кількості від 20 місць для сидіння, є антиконкурентними діями органів влади, та є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції передбаченим пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органів влади, які можуть призвести до обмеження конкуренції.

Виходячи із викладеного вище, керуючись статтями 12, 12¹, 14 та 17 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.01 за №32-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.01 за №291/5482, (зі змінами), пунктом 33 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року №5 та зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за №90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року №169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Відділення,

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати дії Хмельницької обласної державної адміністрації в особі Департаменту економічного розвитку та промисловості (майдан Незалежності, Будинок рад, м. Хмельницький, 29000, Код ЄДРПОУ 39924423), які полягають у необґрунтованому встановленні умови участі у конкурсі на визначення автомобільного перевізника на міжміських автобусних маршрутах загального користування №9 «Шепетівка – Полонне», №10 «Шепетівка – Полонне» та №11 «Шепетівка – Полонне», зокрема кількості від 20 місць для сидіння, що призвело до звуження кола потенційних учасників на участь у вказаному конкурсі порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентними діями органів влади, що можуть призвести до обмеження конкуренції.

2. Зобов'язати Хмельницьку обласну державну адміністрацію в особі Департаменту економічного розвитку та промисловості вжити заходи щодо припинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентними діями органів влади, що можуть призвести до обмеження конкуренції шляхом встановлення умов конкурсу, щодо кількості місць для сидіння відповідно до вимог статі 44 Закону України «Про автомобільний транспорт» та Порядку визначення класу комфортності автобусів, сфери їхнього використання за видами сполучення та режимами руху.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України може бути оскаржене до Господарського суду **в двомісячний строк** з дня його одержання.

Голова адміністративної колегії,
заступник голови відділення

Р. Примуш